

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus, excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Ivdicvm Adivnctorvm Capitulorum ad ornatum S. Conc. Trident.
sess. 25. cap. 6. de refor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

da, propterea in facti contingentia consulerem ei, qui de ipsis authenticam, atque certam fidem non haberet, ne vilo modo recederet a contraria sententia Rotæ in his propriis terminis, vt per Seraphin. p. 1. decis. 985. vbi concorditer tenuerunt mentem Conc. Trid. fuisse dirimere Abbatibus secularibus facultatem conferendi primam tonsuram, & ordines Minores personis secularibus, etiam habentibus literas Dimissorias prout eis competeat ante Concilium, vt patet in ca. nullus Episcopus de temporibus ordinat. eamque refirmixit ad suos subditos tantum regulares; Concilium enim per illa verba non liceat in posterum venit addendo, & immutando respectiue dispositionem iuris communis, videretur ego superflua hæc prohibitio Concilii respectu subditorum nisi intelligeremus eam etiam in casu in quo ordinandi haberent literas Dimissorias, & absurdum esset dicere, quod licentia inferioris tolleret inhabilitatem prouenientem ex præfata lege Conciliarii Superiori, vt optimè deducitur ibi per Dominos.

RESOLVT. DLXXXVII.

- 1 Noutij non sunt vere religiosi.
- 2 Noutij non dicuntur subditi.

Noutij an veniant nomine subditorum, vt promoueri possint ad ordines Minores ab eorum Abbatibus.

- 1 Licet nouitij dici nequeant religiosi iuxta text. vbi communiter notatur in cap. religiosi de sententia excommunication. Angel. in verb. relig. num. 24. rectè tamen, & validè nominantur Ecclesiastica personæ per gloss. in cap. Relig. §. quamuis, non possit de sentent. excommunicat. in 6. & privilegio etiam fori gaudere, vt non possint conueniri coram Iudice seculari, ita Ias. in auth. si qua mulier num. 59. Cod. de Sacrosanctis Eccles. Buanol. a Sole in locis comm. verb. nouitius, Galet. in Margarita casuum conscientiarum verbo nouitius, Moder. de iurisdic. part. 4. casu 121. num. 24. Curia Philipp. part. 3. §. 1. nu. 12. Sayr. in floribus decis. lib. 2. tit. 2. decis. 3. Cenal. commun. contra commun. tom. 4. quæst. 897. num. 1026. Azor. instr. mor. par. 1. lib. 12. cap. 2. quæst. 2. Gut. de gabell. quæst. 95. nu. 22. cum sequentibus, Eman. quæst. regul. tom. 3. quæst. 51. art. 12. Campanil. in diuersorum iuris Canon. rub. 12. cap. 3. num. 27.

Verum non veniunt sub appellatione subditorum regularium, de quibus in Concil. Trident. cap. 10. qui non possunt Ordines suscipere a super. reg. licet suis subditis minor. ordin. conferre possint, sed vtique ab Episc. in cuius Diocesi existit Monasterium, quod incolunt tempore probationis, ita Lapus in cap. cum nullus num. 3. vbi Anch. num. 3. atque Franch. num. 5. de tempor. ordin. lib. 6. Mir. dict. art. 9. concl. 2. in fine ordin. lib. 6. Henr. in Summ. lib. 10. cap. 23. §. 3. in com. lit. GG. Mir. dict. art. 9. concl. 2. in fine, ex ea scilicet ratione nequeunt præfati Abbates, Nouitij suis Minor. Ordin. aut Dimissorias pro ipsis suscipiendis concedere, quia valent retrogredi, & illorum aufugere superioritatem; Alioquin ordinantes huiusmodi nouitios incurrunt suspensionem comminatum in Concil. Trident. d. c. 10. prout tenere videtur Maior. de irregular. lib. 4. c. 2. sub num. 11. quamuis promouentes Nouitios non incurrere præfatum suspensionem crediderunt minus bene Henric. dict. ca. 23. §. 4. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 13. num. 5.

- 2 Ex is pariter deducitur rectè dici subditos ad effectum, vt promoueri valeant ab eorum Abbatibus.

RESOLVT. DLXXXVIII.

- 1 Conuersi sunt vere religiosi.
- 2 Conuersi dicuntur subditi.

An conuersi dicantur subditi, vt ab Abbatibus promoucantur ad Ordines Minores.

- 1 Conuersi, qui Religiosi sunt, eo, quod tria illa vota paupertatis, castitatis, & obedientie emittunt, privilegio fori, & exemptionis a potestate seculari, & a tributis gaudent, prout resoluit de Mena variarum lib. 2. quæst. 21. nu. 194. Hi vulgo dicuntur Fratres laici, non quod Ecclesiastica personæ, & Religiosi non sint, sed quia Ordinibus carent, & Clerici non sunt sicut alij Monachi, & Religiosi, ita Peregr. variarum lib. 6. nu. 70. Bellug. in Speculo Princip. rubr. 11. §. videndum nu. 6. ver. item comprehendendi, Decian. tract. crim. tom. 1. lib. 4. c. 9. n. 28. Eugen. consil. 26. n. 10. Camill. de Curt. in diuersorio seu comprehens. iuris feud. p. 2. c. 2. n. 92. de Grassi. de effectu 1. n. 96. Garfia de benef. p. 1. c. 4. num. 11. Miranda in manual. Prælatorum tom. 1. quæst. 29. art. 1. concl. 1. sic etiam huiusmodi
- 2 conuersos gaudere privilegio Canon. si quis suadente 17. q. 4. per c. parochian. 9. de sententia excommunic. resoluunt Nauarr. in manu. c. 77. num. 79. Suar. de censur. disp. 22. lect. 1. a num. 19. Paulin. Berti Lucen. in prax. criminal. regular. tit. 1. cap. num. 2. Bonac. de censur. disp. 2. quæst. 4. puncto 1. nu. 6. Miranda dict. quæst. 29. art. 3.

RESOLVT. DLXXXIX.

- 1 Abbates gaudent privilegio fori.
- 2 Abbates dicuntur subditi Abbatibus.

An Abbates dicantur subditi ad effectum de quo supra.

- 1 Ordinari, qui se, & sua in totum Religionem tradiderunt, gaudent privilegio fori, Moder. de iurisdic. tion. par. 4. casu 113. num. 37. Tufchus practic. concl. lit. O. conclus. 16. Peregrin. variarum lib. 6. n. 71. Paulin. dicto c. 3. num. 3.
- 2 Ex quibus deducitur illos dici subditos ad effectum de quo supra.

PRAXIS IUDICVM ADIUNCTORVM
Capitulorum ad ornatum S. Conc. Trident.
sess. 25. cap. 6. de reformat.

RESOLVT. DXC.

Quid disponat S. C. Trident.

- 1 Sac. Conc. Trid. sess. 25. cap. 6. de reformat. ita censuit. Statuit Sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis decretum sub Felice. Recor. Paulo II. l. quod incipit, Capitula Cathedralium: obseruetur non solum, quando Episcopus visitauerit, sed, & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius contra aliquem, ex contentis in dicto decreto procedat: ita tamen, ut cum extra visitationem processerint, infra scripta omnia locum habeant, videlicet ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus, usque ad finem causæ inclusiue, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consuetudo tribunali procedere teneatur. Vnum aut tantum sit utriusque votus, possitque alter Episcopo accedere, quod si ambo

ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerunt, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant, & si in electione tertij, etiam discordant ad viciniorum Episcopum electione denoluntur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conveniat, articulus in quo erat discordia terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sine, nullosque producant iuris effectus, in criminalibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis depositionem, aut degradationem requiruntibus, ubi de fuga timetur ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione: possit initio solus Episcopus ad Summariam informationem, & necessariam detentionem procedere, servato tamen in reliquis ordine præmissis, in omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopi præterea ubique hic honor tribuatur, qui eorum dignitati par est, & in Choro, & in Capitulo, in processibus, & in actis publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & quod si aliquid canonicis ad deliberandum proponant, nec de re ad sum, vel suorum commodum spectante exquirant, & iuxta ea concludant: absente vero Episcopo, omnino hæc ab his de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiantur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iurisdictionis, & potestatis, si qua eis competit, & honorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur, qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, hi omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiacentibus, non obstantibus, quo ad supradicta privilegia, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus sententiarum, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores: salvis tamen in omnibus privilegijs, quæ Universitatibus studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa, hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, vel privilegijs, aut consuetudinibus, sine concordijs, seu quocunque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsentis decreto, ut comprehensum, quibus Sancta Synodus derogare non intendit.

RESOLVT. DLXXXI.

1 **Necessitas deputandi adiunctos procedebat de iure antiquo.**

An necessitas Episcopo deputandi adiunctos procedebat de iure antiquorum canonum.

1 **Necessitas in casu processus per Episcop. contra aliquem de Capitulo adhibendi saltem duos de eodem Capitulo, ut hic disponitur, non est novum: nã etiam in Concilio Carthaginensi Quarto c. 23. dispositum fuerat, ut Episcopus nullius causam audiat, absque præsentia Clericorum suorum, alioquin irrita sit sententia, nisi præsentia Clericorum confirmetur, sunt verba Concilij relata in can. Episcopus, qui est penultimus is q. 7. quæ optimè aduertit Rota apud Matic. dec. 202. n. 9. indeque receptum, ut in gravibus in quibus procederetur sententiam suspensionis foret necessarium Capituli Iudiciu c. primo de excess. Prælat. i. cõsensu, explicat Fel. post alios in c. irrefragabili n. 3.**

Quamvis in leuibus sufficiat consilium, ut post Salzed. in prax. crim. c. 3. tradit Rodriguez de regul. tom. 2. quæst. 22. in 7. art.

RESOLVT. DLXXXII.

1 **Adiuncti non dantur in capitulis non exemptis.**

Alojs. Ricc. Praxis Pars IV.

Deputatio adiunctorum, an locum sibi vendicat in Capitulis non exemptis.

1 **Fertur Rotam in vna Cadicen. 12. Iunii 1580. coram Seraphino, Decidisse in negatiuam opinionem, ut patet sequentibus verbis, Illustrissime, & Reuerendissime Domine diebus præteritis fuit petita pro parte Reuerendissimi D. Episcopi Cadicen. declaratio Sacre Congregationis, quod Decretum Concilij c. 6. sess. 25. dum loquitur de adiunctis non habeat locum nisi in Capitulis exemptis, & propterea petebatur declarari, quod Reuerendissimus Dominus Episcopus Cadicen. non obligetur dicto Decreto, neque teneatur assumere adiunctos capitulares, quia capitulum non est exemptum; prout fuit pluries in alijs capitulis declaratum in Sacra Congregatione, & quatenus forte exemplo prætendatur Capitulum esse exemptum, ne propterea retardetur declaratio petita, supplicatur illam fieri cum præsupposito quatenus Congregatio Concilij censuit, si verum est Capitulum Cadicen. non esse exemptum à iurisdictione Ordinarii, non habere in eo locum Decretum illud Concil. sess. 25. cap. 6. Domini dixerunt, quod postquam Concilium non loquitur de exemptis, quod seruentur statuta.**

RESOLVT. DLXXXIV.

1 **Deputatio adiunctorum fieri non potest extra Capitulum Canonicorum.**

Deputatio adiunctorum, an possit fieri de personis extra Capitulum Canonicorum.

1 **Ex verbis eiusdem Concilij colligitur deputatio nem adiunctorum non posse fieri de personis extra Capitulum, ut patet ex illis verbis, ibi eligat ex Capitulo duos, unde regulariter alij non possunt eligi, quam Canonici, qui soli cum Prælato suo faciant Capitulum, non item Cappellani, neque Affijs, siue Portionarij iuxta doctrinam Compotell. in c. 1. sub n. 4. vers. respondeo, Curia Romana de elect. ubi ait Curiam Romanam tenere hanc opinionem, glos. in capen. in verb. Affijs, & ibi Butr. num. 8. Abb. n. 9. tit. 6. latè ex adductis per Rotam decif. 296. ex num. 1. par. 1. in recent. & decif. 708. n. 1. par. 2. Et ratio est, quia isti clerici Canonicis inferiores sunt introducti, non ad faciendum consortium cum ipsis, sed ad seruendum, iurant n. obedientiam, & reuerentiam, nedum Episcopo, sed etiam Ecclesie, sub qua appellatione continetur Capitulum, ut est singulariter expressum in c. cum clerici 19. de ver. significat. quem tex. ad hoc ponderat Abb. in c. cum non liceat sub nu. 2. vers. & aduerte de præscript. cum alijs adductis per Cef. de Grassi. decif. 131. alias 4. num. 8.**

Verum tamen cum de consuetudine statutovè Ecclesie possint ijdem effici de capitulo, ut admittit Compotell. loco ante citato ponens exemplum in Ecclesijs Leginen. & Oueten. Gemin. in c. vlt. nu. 5. vers. aut querimus, & ibi etiam Franch. n. 6. de præbend. in 6. Abb. in c. scriptum n. 4. de electione, & in c. cum olim n. 8. ubi etiam Felyn. n. 4. de sent. & re iudic. Rota diuersorum decif. 713. num. 5. part. 1. cum alijs copiosè adductis in dicta decif. 296. num. 5.

Quemadmodum dicitur etiam de dignitatibus, ut de Decano, quamvis non habeat Canoniatum, siue præbendam Canonicalement, pronunciauit Abb. in c. cū vniuersas 18. n. 2. & in c. auditis 29. n. 3. vers. nota tertio de præscript. & vniuersaliter de omnibus dignitatibus censuit Rot. dict. decif. 708. n. 3. par. 2.

Vbiunque beneficij, vel alij huiusmodi sunt tales de iure speciali in illis optimè verificatur supradictu Decretum Concilij, ut ex mente S. Congregationis fuit resolutum in præcatis duabus decif. 296. p. 1. & 708.

Si 4 part. 2.

part. 2. & prius idem fuerat decifum in Calaguritana Iuripatronatus 25. Maij 1598. coram bon.mem. D. Corduba diftinguendo tamen inter effectum ftatuti hoc difponentis, & effectum confuetudinis, vel etiam ftatuti, quoad aliqua, quæ diftinctio eft defumpta ex doctrina Gemin. in cap. vlti. num. 5. ad finem verfi. aut quærimus de iure ftatutario de præbend. & dignitat.

Nec iuuaret eodẽm poffeffio, quoad aliqua, vt hinc poffet indici confuetudo, aut poffeffio vniuerfalis pro qua eft neceffaria vt poffeffio omnium rerum, vel poffeffio circa ea, quæ funt figna vniuerfalitatis, vt bene deducit Coccin. decif. 497. nu. 2. Habet enim hoc cafu locum regula tritiffima tantum præfcriptum, quantum poffeffum eo, quod non præexiftat caufa vniuerfalis iuxta theoricam Abb. in c. 1. num. 3. verfi. folutio ex dictis de relig. dom. omnino enim ad hunc effectum requiritur talis caufa, Bald. in repet. l. 1. num. 24. C. de emancipat. lib.

RESOLVT. DLXXXIV.

- 1 Portionarij Ecclefie Corduben. habent ius votandi cum Canonicis, & an poffint finguli votare.
- 2 Canonicus ftatim creatus habet ius eligendi idem in portionario.
- 3 Portionarius habet ius votandi annexum.
- 4 Cleri quilibet admittitur ad agendum in concernentibus intereffe Ecclefie.
- 5 Claufula omni meliori modo facit actum valere eo modo, quo potelt.
- 6 Commiffio regulatur iuxta mandatum productum.

Portionarij an poffint deputari in adiunctos.

- 1 Poffe portionarios deputari in adiunctos, cenfuit Rota 18. Decembr. 1551. coram Capice, cuius tenor eft, Capitulum Portionariorum Ecclefie Cordub. quod habet ius votandi cum Canonicis, omnes, & finguli de per fe poffunt agere fuper eodem iure votandi contra poffeffores, quia ficut quilibet Canonicus ftatim, quod eft effectus Canonicus dicitur habere ius eligendi, idem dicendum eft in Portionario, qui habet ius votandi annexum, Innoc. in cap. bono, & 2. verfi. fed hoc de poffulat. Prælat. Abbas in c. ex literis colum. 2. Felyn. colum. 3. & Dec. colum. 4. de probat. Immo quilibet de Clero admittitur ad agendum in concernentibus intereffe Ecclefie, ex Felyn. in c. cum olim colum. 3. verfi. quamuis de testamen. & idem in c. dilecti colum. 4. verfi. quilibet de Clero de maioritat. & obediunt. præfertim quando faciunt madatum cum claufula omni meliori modo, quæ claufula facit actum valere eo modo, quo valere potelt, Bald. & Imol. in l. cum pater §. filius matrem, ff. de leg. 2. Et quia in commiffione per Portionarios obtenta erant in genere Portionarii nominati, & fic quafi Capitulariter fuit refponfum, quod commiffio regulariter fecundum mandatum productum, & ita tentum die 18. Decembris 1551. coram Domino Capifuccio in vna Burgen. iuris votandi, ut eius lib. fol. 252.

Non ignoro tamen Rotam, vti terminis portionariorum in eadem caufa, in qua procefferunt dictæ Decifiones, maxima fuit inter DD. controuerfia adeo, vt prius pro maiori parte fub die 25. Aprilis 1606. coram Ortembergo fuerit contra Portionarios refponfum, & antea ter caufa propofita femp̃ vota fuerunt æqualiter fefta, & potiffima fundamenta, quæ afferbantur pro dignitatibus, & Canonicis erant duo; Alterum, quod in eadem c. 6. feff. 25. in §. qui fi aliquid fiat mentio de Canonicis in indiuiduo, ibi qui fi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant relata ratione ad Epifcopum, nec eft dubium vocem illam Canonicis effe expreffiuam Vniuerfitatis, & fumi

pro Capitulo; vbi in aliqua difpofitione fit mentio, nunc de Canonicis, nunc de Capitulo fimpliciter, nunc appellatione Capituli non veniunt alij, quam Canonici, etiam fi exiftant alij, qui funt de Capitulo iure aliquo speciali, vt videtur fenfiffe Franch. in cap. fin. numer. 6. & etiam de præbend. in 6.

Potiffimum, vbi id etiam natura fubiectæ materie perfuadet, neque enim munus iftud fimile, cuius actiuitas æquẽ conueniat Portionarijs, ac Canonicis, & Dignitatibus; Nam pro munere hoc iudicandi abfoluendo non fimpliciter exigitur intellectus, & capacitas, fed maiestas quædam, & decus circa perfonam, vt eft tex. in c. ftatutum, vbi Glof. in verb. Canonicis de refcript. in 6. per quem text. in indiuiduo prohibetur attentata hac ratione caulas delegari Portionarijs, feu beneficiatis Ecclefie maxime, vt ita fiant Iudices ipforummet Canonicorum, vnde videatur perturbari ordo Ecclefiafticus, dum inferior conftituitur Index maioris contra text. in can. vlt. vbi Glof. in verb. & portiores 89. dift.

Alterum quod cum femp̃ ifta qualitas adhæreat perfonis portionariorum de iure speciali, non fit verifimile legiflatorem illam habuiffe in confideratione, fed in fua difpofitione voluiffe tantum includere, qui effent capitulares de iure cõmuni, quia cum iâ huiusmodi fpecialia funt facti, & in factis confiftant nõ cenfetur legiflator ad ea fe referre c. 1. de conflit. per quẽ text. ita docet Gemin. in præcit. ca. vlt. fub num. 6. ad finem, verfi. ad propofitu ergo, & ibi etiam Franch. ibidem nu. 6. verfi. fi ergo Papa de præbend. in 6. quod plurimum fuit ponderatum in vna Corduben. iurifdictionis 17. Martij 1602. coram Orano.

Cæterum iure optimo, & Sacra Cõgregatio, & Rota cenfuit portionarios hoc cafu poffe eligi in adiunctos, feu coniudices, cum etiam, & poffint de iure fpeciali effe de Capitulo iuxta doctrinam præallegatam Compofitell. in cap. 1. num. 4. verfi. numquid portionarij de electione æquẽ verẽ tales dicentur, ac fi effent de iure cõmuni iuxta text. in leg. de quibus cum fequent. de legibus, ac proinde cum in talibus verifictur verba Decreti militabit etiam eufdem Decreti difpofitione leg. 4. §. toties de dam. infect. & in fimili dicimus non folum verẽ effe ciues.

RESOLVT. DXC.

- 1 Adiuncti quo cafu funt deputandi.
- 2 Contra actum vifitationis, an funt deputandi adiuncti.
- 3 Immemorabilis non excluditur.
- 4 Iurifdictio intelligitur conceffa cumulatiue.

Facultas conceffa Epifcopis iudicandi capitulares fimul cum adiunctis, an intelligatur cumulatiue, vel priuatiue alijs inferioribus Prælatibus.

- 1 Capitula Cardinalium, & aliarum maiorum Ecclefiarum, illarumque perfonæ nullis exemptionibus, confuetudinibus, fententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum fuos obligent Auctores (non etiam fucceffores) tueri fe poffint quominus a fuis Epifcopis, & alijs minoribus Prælatibus per fe ipfos, vel alijs, quibus fibi videbitur adiunctis iuxta Canonicas fanectiones toties quoties opus fuerit vifitari, corrigi, & emendari etiam auctoritate Apoftolica poffint, & valeant, vt habetur in Concil. Trident. feff. 6. de reformat. cap. 4. & feff. 25. de reformat. cap. 6.

- 2 Hoc tamen ibi addito, quod quando extra vifitationis generalis actum procefferit Epifcopus, Capitulum in initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos de

de quorum Consilio, & assensu Episcopus, vel eius generalis Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus, usque ad finem causae inclusivè procedere valeat.

- 3 Quae conciliares constitutiones, non sustulerunt facultatem, alias ex immemoriali, & laudabiliter observata consuetudine Decano, & Capitulo singulares Capituli ipsique subiectas personas cumulatim cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem ipsumque Episcopum toties, quoties sua auctoritate uti volentem non excludendo visitandi, corrigendi, & emendandi, quia Concil. non dicitur eam facultatem concessisse Episcopo privativè, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum exclusione non constat, & ab eis debite punitis non est cogendus coram Episcopo denuo se purgare, vel ab eodem iterum puniri, ita referunt decem Gravian. discept. forens. c. 154. n. 40. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 2. proem. num. 21. Armendar. dict. tit. 6. de visitatione. n. 28. Garzia de benefic. par. 3. cap. 2. num. 194. declarat. 3. illam vero Concilij in dict. c. 6. dispositionem intelligi procedere tantummodo in capitulis exemptis, ut censuit Rot. Romana decis. 121. 205. & 308. part. secunda diuersorum, & apud Seraphin. dec. 743. ubi fuit dictum, quod cum Ecclesia Galigenfis non sit exempta, non possit in ea locum habere dispositio Concilij, & ita quoque declaravit Sac. Congreg. prout referunt Armendar. in addit. ad recopil. legum. Navar. lib. primo tit. 17. l. 2. de Episc. nu. 88. Nos in prax. for. Eccl. decis. 566. in prima editione, & resolut. 488. in fin. in secunda editione, & in Collect. decis. collect. 751. in princip. prax. Episc. par. prima verb. capitulum §. 9. pag. 84.

RESOLVT. DLXXXXVI.

- 1 *Adiuncti an sint deputandi in Capit. Collegiatae.*
- 2 *Et quid in Confirmat. Apostolica.*

An in punitione Canonorum Ecclesiae collegiatae debeant deputari adiuncti.

- 1 **A**mpliatur praefata deputatio adiunctorum, etiam si agatur de puniendis Canonis Ecclesiarum Collegiatarum, quod locum habet, non solum in exemptis, sed etiam in habentibus concordias, tenuit Rota apud Patinac. decis. 709. num. 3. & decis. 715. num. 2. in 1. Collect. illas vero, quae a Sede Apostolica sunt confirmatae non comprehendit Concilium in dict. c. 6. ut censuit Sac. Congreg. teste Armendar. d. tit. 6. de visit. num. 67. Vnde sub illo decreto non comprehenditur collegiata in Cathedrali erecta, quae prius non erat exempta, sed in omnibus Episcopo subiecta, ut censuit Sac. Congr. teste Armendar. loc. proxime citato.

RESOLVT. DLXXXXVII.

- 1 *Episcopus cum adiunctis potest assumere fiscalem.*

Canonici adiuncti, an dum inferunt Episcopo iudicialiter procedendo, lucrentur distributiones quotidianas.

- 1 **D**vo illi Canonici, ex Capitulo eligendi, quorum consilium, assensum, tam in formando libello, quam in ceteris omnibus actibus, usque ad finem causae inclusivè, Episcopus, seu eius Vicarius adhibere debet, dum extra visitationem contra aliquam personam Cathedralium, vel Collegiatarum Ecclesiarum procedere voluerit, si quando ea de causa sine fraude tempore Diuinorum officiorum eos abesse contingat, priuandi non sunt quotidianis distributionibus tam-

quam absentes propter Ecclesiae utilitatem ex officio sibi attributo, ut resoluit Moneta de distribut. quotidian. p. 2. quaest. 8. nu. 19. in ult. impress. Et coram eisdem adiunctis ab Episcopi Notario processus est, fulminandus etiam in iudicialibus, & extrajudicialibus correctionibus, & tenetur visitationis dare transumptum, si repererit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum, ut censuit Sacra Congregatio teste Armendar. d. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 61. & 62.

2 Ac etiam potest Episcopus suum Fiscalem assumere, vel alium, quem voluerit deputare sine Capituli consensu, ut sibi interueniat, quia Capitulum nullum ius habet in electione Fiscalis, qui interuenire solet in criminalibus, Canonorum reorum, sed eius electio ad Episcopum solum spectat referenda Sacra Congreg. decisum Armendar. dict. lib. primo tit. 18. leg. septima de Episcop. num. 91. & 92.

RESOLVT. DXCVIII.

- 1 *Adiuncti sunt deputandi, tam in leuibus, quam in grauius.*
- 2 *Episcopus caret facultate procedendi, absque adiunctis.*

An in delictis leuibus Canonorum requiratur deputatio adiunctorum.

- 1 **I**n delictis, tam grauius, quam leuibus contra Canonicos necesse est, ut cum adiunctis procedat Episcopus, ut tenuit Rota in vna Cartaginensi iurisdictionis 27. Nouembris 1585. coram Seraphino, ut patet in eius decis. 710. quam refero Ego ipse dict. resolut. 488. num. 4. & 5. ubi amplio procedere etiam in leuibus, in quibus non est opus tela iudiciaria, & refertur censuisse Sacram Congregat. in vna Codicem statutorum 17. Iunij 1580. & sine huiusmodi adiunctis non deuoluitur ad Episcopum facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus si ipsi adiuncti requisiti cum eo, procedere negligant, vel reculent, ita declarante Sacra Congregatione, ut refert Armendar. dict. leg. 7. de Episcopis num. 89. & 90.

RESOLVT. DLXXXXIX.

- 1 *Solus Episcopus potest sine adiunctis Capitularibus ad correctionem, & punitionem Portionariorum.*
- 2 *Potest Episcopus procedere ad priuationem Canonorum.*

Adiuncti quibus in casibus non sint deputandi.

- 1 **P**rimus casus est, quoties agitur de punitione Portionariorum, nam solus Episcopus potest sine adiunctis Capitularibus ad correctionem, & punitionem Portionariorum procedere, quia non dicuntur de Capitulo, ut fuit decisum in vna Gerunden. annuatiariorum 1566. coram Domino de Grassis in decis. 411. part. 1. diuersi. & etiam casu, quo Portionarij de consuetudine, aut ex privilegio Apost. vel Ecclesiae statuto in Capitulo habeant, vel ut plurimum uocem, ut censuit Sacra Congreg. teste Armendar. d. l. 7. de Episcopis n. 91. nisi de consuetudine, vel statuto sit, contra illos Episcopus sine adiunctis non procedat, & fuit resolutum in Rota in una Calciaten. 25. Februarij 1611. coram Attrebraten. & tunc etiam poterunt in adiunctos, & Coniudices eligi, ut censuit Sacra Congregat. de mense Aprilis 1614. ut per nos in Collect. 751. in fine contra coadiutores cum futura successione non tenetur Episcopus cum huiusmodi adiunctis procedere, nisi ex forma coadiutoriae colligatur ipsi coadiutori concessa fuisse omnia privilegia, quae habent Canonici, ut censuit Sac. Congreg. teste Nicol. Garl. in addit. ad suum tract. de benefic. p. 4. c. 5. n. 96.

2 Sine

- 3 Sine adiunctis potest etiā Episcopus procedere ad priuationem Canonicoꝝ, ex causa, quod ordines suis præbendis annexis non susceperint, & ita censuit Sacra Congreg. prout referunt Nicol. Garf. par. 2. c. 4. num. 22. & Nos in resolut. 488. num. 2. & 3.
- 3 Potest etiam Episcopus, absque prædictis adiunctis corrigere, punire, & emendare excessus, ac peccata Capitularium, quos correctione, & punitione dignos repererit, non tamen poena ordinaria, sed ea, quæ morum magis emendationem, quam punitionem respiciat, ita decisum refert Armendar. d. tit. 6. n. 39. & num. 77. similiter à Sacra Congreg. declaratum aserit posse Episcopum uisitare solum Capitulares, & bona, eorumque bonorum administratores, uel cum quibus sibi uidebitur adiunctis, de quo etiam Nicol. Garf. p. 3. cap. 3. num. 198. in 10. & 11. declarat. qui ampliare posset etiam solum Episcopum uisitare fabricam.
- Potest denique, absque huiusmodi adiunctis Episcopus uisitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramenta, Reliquias, Vestes, Ornamenta, cæteraque ad cultum Diuinum destinata, item, & Cappellas, Cappellania, & dotationes anniuersariorum, institutiones, memorias defunctorum, pia opera, uel res, aut bona fabricæ, uel Ecclesiæ, ut censuit Sacra Congreg. teste Armendar. dict. tit. 6. de uisitat. num. 123.

RESOLVT. DC.

- 1 Quando totum Capitulum nemine excepto deliquit, iurisdicctio deuoluitur ad solum ordinarium: secus si alii qui non participarunt, 4. 6.
- 2 Concordia, de qua hic est strictè intelligenda.
- 3 Appellatione personarum non venit Collegium, uel Vniuersitas.
- 4 Ius Vniuersitatis, uel Capituli etiam in uno remanet.

Deputatio iudicum adiunctorum, an debeat fieri, ubi agitur de crimine per totum Capitulum patratum.

- 1 Valde dubitabilis est ille iuris articulus, si deputatio iudicum adiunctorum sit facienda, ubi agitur de crimine per totum Capitulum patratum, in quo iuris articulo, licet usque adhuc non inuenerim Doctorem illum tangentem, nihilominus, ut de illo aliquid dicam, ratio dubitandi pro opinione negatiua adducebatur ex regula uerbi legis generaliter esse intelligenda, generaliter cum concordantibus ff. de le-

gatis præstandis, & ubi lex non distinguit, nos distinguere non debemus, Vulgata l. de pretio, ff. de publician. in rem actione.

Cæterum contrariam sententiam tenuit Rota in una Burgen. Concordia 12. Nouembris 1593. coram Seraphin. cuius tenor est.

Fuit dubitatum si Capitulum delinquat, an sit procedendum per Dominum Archiepiscopum iuxta formam Concordiæ, uel quomodo? Domini fuerunt in sententia, ut si totum Capitulum delinquat, nemine ex capitularibus excepto, iurisdicctio deuoluatur ad Archiepiscopum cum nulli supersint Canonici, cum quibus Episcopus possit procedere, seruata forma concordie gl. in c. irrefragabili §. excessus in verbo capitulum de officio ordinarij, quam ibi sequitur Butr. Card. Imol. Felyn. & alij maxime, quia uersamur in concordia, quæ strictè est intelligenda, ut fuit dictum in causa Burgen. deputationis Fiscalis coram R. P. D. Blächetto, unde fit, ut appellatione personarum non ueniat Collegium, uel Vniuersitas, ut tradit Felyn. in c. cum te num. 14. de rescrip. Neque obstat, quod iste casus, uti comprehensus, in concordia debeat remanere in dispositione iuris communis, quo inspecto iurisdicctio deuoluitur ad Papam, qui est Iudex exemptorum, prout Capitulum se facit, quia subintrat dispositio Concilij, quæ dat Episcopo saltem uti Sedis Apostolicæ delegato iurisdicctionem, etiam in exemptos, sed & ista exemptio non probatur, immo suadet contrarium, ex quo in pluribus casibus, non comprehensis in concordia fuit decisum pro Archiepiscopo, si uero non omnes de Capitulo delinquerunt, sed aliqui super sunt, qui non participarunt in delinquendo, tunc cessant rationes, gl. in dicto c. irrefragabili, & illi debent iuxta tenorem concordie assumi una, cum Episcopo ad cognoscendum de tali delicto; Nam neque delinquerunt, neque efficiuntur Iudices in causa propria, Innoc. in dicto c. irrefragabili n. 1. per text. in c. gratum de postulat. & ibi gl. & Abb. num. 5. & cæteri, & in c. bone de electione ius vniuersitatis, uel capituli remanet etiam in uno, l. sicut municipij, quod cuiusque Vniuersitat. c. si forte 63. distinctè. exceptus fuit casus a priori conclusione nisi totum Capitulum committeret contra Archiepiscopum, tunc enim ex eiuſdem tex. dispositione. cognitio deuolueretur ad superiorem saltem propter scandalum, ut inquit Hostiens. ne uideatur Episcopus esse Iudex in causa propria, & ita fuit conclusum.

PROOEMIUM OPERIS.

Remissionis delinquentium materia, quam sit vtilis, & frequens, docet quotidiana Forensium causarum experientia, tam in foro laicali, quam in Ecclesiastico. Tractaturus, itaque hanc remissionis delinquentium materiam varijs in locis per Legistas, & Canonistas tractatam in unum recoingere duxi, ad hoc ut quærentibus facilius pateat adiutus, & pro faciliiori intelligentia, & ad hoc ut minus laboris habeas (benigne Lector) in quinque partes diuidere censui. In 1. agatur de remissione in genere. In 2. de remissione, quæ fit à Iudice seculari ad Ecclesiasticum. In 3. de illa, quæ fit à Iudice Ecclesiastico seculari. In 4. de illa, quæ fit à M. C. Barombus. In 5. verò de illa, quæ fit professoribus alicuius artis, quas antequam aggrediar, Diuinum impiorabo auxilium, iuxta dispositionem tex. in §. & inchoetur, in auth. ut proponatur nomen Imperatoris, & gl. in proem. Instituit. cum vulgat. sine cuius ope sapere desipere est, secundum Diuum Augustinum in 5. medit. in princ. & qui absque illo consultis in tenebris ambulat, & ignorat quò vadit, Ioannes in c. 12. sine ipso factum est nihil, quod factum est, opere consistunt, omnia in Nomine Iesus quidem facere debemus Diuus Paulus ad Colossenses cap. 3. & cap. non licet 26. qu. 6. nam per se homo nihil sine Diuina gratia potest, s. Augustinus cap. 5. soliloquiorum, ut igitur per viam veritatis ambulemus Individua Trinitatis, ac Beate semper Virginis, & omnium Sanctorum suffragium inuoco, ut hisce laboribus nostris ad alienam potius, quam ad nostram utilitatem redactis, sit præsens, & adiutorium nostrum. Amen. Iesus.

RESOLVT. DCI.

Quid sit Remissio delinquentium.

Acturus de dicta materia remissionis fori, conueniens mihi visum fuit, primo declarare essentiam

ipsius remissionis, ut cognita diffinitione, deinde cum maiori facilitate possemus deuenire ad ipsius materiam dilucidationem.

Vnde pro intelligentia dicendorum sciendum est, quod remissio delinquentium nil aliud est, nisi quædam rei traditio ab vno Iudice facta Iudici Territorij delicti.